

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

VENDIM
Nr. 637, Datë 09.07.2019

“Mbi monitorimin e zbatimit të Vendimit Nr. 561, datë 15.10.2018 të Komisionit të Konkurrencës për produktin TPL e brendshme”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Znj.	Juliana LATIFI	Kryetar
Z.	Eduard YPI	Zv/Kryetar
Znj.	Leida MATJA	Anëtar
Znj.	Adriana BERBERI	Anëtar
Z.	Helidon BUSHATI	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 09.07.2019, shqyrtoi çështjen me:

Objekti: Shqyrtimin e raportit të monitorimit të zbatimit të vendimit nr. 561, datë 15.10.2018 të Komisionit të Konkurrencës për produktin TPL e brendshme.

Baza Ligjore: neni 24, neni 28 dhe neni 70 i ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar (ligji nr. 9121/2003).

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të:

- Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës mbi raportin e monitorimit për zbatimin e vendimit nr. 561, datë 15.10.2018 të Komisionit të Konkurrencës për produktin TPL e brendshme;

VËREN SE:

1. Komisioni i Konkurrencës me Vendimin Nr. 561, datë 15.10.2018 “Për disa rekomandime dhe mbylljen e hetimit paraprak në tregun e sigurimit të detyrueshëm motorik për përgjegjësinë ndaj palëve të treta për produktin TPL e brendshme” vendosi:
 - a. Mbylljen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e sigurimit të detyrueshëm motorik për përgjegjësinë ndaj palëve të treta, për produktin TPL e brendshme.
 - b. T’i rekomandojë AMF-së që brenda afatit 90 ditor:
 - i. Të miratojë primin e riskut për çdo kompani sigurimi mbështetur në raportin e përgatitur nga aktuari i kompanisë duke mos miratuar dhe orientuar një prim risku të njëjtë për të gjithë tregun e MTPL;

- ii. Të verifikojnë nëse tregtimi i TPL në sistemet e tyre të shitjeve është në përputhje me rregullat e sjelljes së tregut të miratuara nga AMF, me qëllim shmangien e pasojave të padëshiruara për konkurrencën në treg;
 - iii. Të marrë masat për ndalimin e tregimit të policave të sigurimit të detyrueshëm në kundërshtim me përcaktimet e Ligjit Nr. 52/2014 “Për veprimtarinë e sigurimit dhe risigurimit”;
 - iv. Të marrë masat për të lejuar shfaqjen në sistemet e tregimit që përdoren nga agjentët vetëm të kompanisë së sigurimit për llogari të të cilit vepron;
 - v. Të ndalojë agjentët të tregtojnë për llogari të kompanive të tjera të sigurimit për të cilat nuk janë të licencuar;
 - vi. Në sistemet e tregimit të policave të sigurimit të detyrueshëm të shmangen ndërhyrjet që nuk janë në përputhje me aktet nënligjore dhe rregullat e vendosura nga AMF, me qëllim shmangien e një koordinimi të mundshëm të sjelljes midis ndërmarrjeve konkurrenente;
 - vii. Të parashtrojë përpara Autoritetit të Konkurrencës duke kërkuar fillimin e procedurave përkatëse ligjore për çdo rast për të cilin konstaton sjellje antikonkurrenuese nga ana e ndërmarrjeve që ushtrojnë veprimtari në tregun e sigurimit të detyrueshëm motorik për përgjegjësinë ndaj palëve të treta.
- c. Për nxitjen e konkurrencës së lirë dhe efektive në treg, si dhe për të shmangur çdo sjellje të mundshme antikonkurrenuese, ndërmarrjet që ushtrojnë aktivitet në tregun e sigurimit të detyrueshëm motorik për përgjegjësinë ndaj palëve të treta, brenda afatit 90 ditor:
- i. Të ndalojnë tregtimin e policave të sigurimit të detyrueshëm në kundërshtim me përcaktimet e Ligjit Nr. 52/2014 “Për veprimtarinë e sigurimit dhe risigurimit”;
 - ii. Sistemet që përdorin kompanitë e sigurimit dhe agjentët/punonjësit e tyre për tregtimin e policave të sigurimit të detyrueshëm të lejojnë shfaqjen vetëm të kompanisë së sigurimit për llogari të të cilit vepron;
 - iii. Agjentët/punonjësit e kompanive të sigurimit të tregtojnë vetëm për llogari të kompanisë së sigurimit për të cilën është licencuar;
 - iv. Në sistemet e tregimit të policave të sigurimit të detyrueshëm të shmangen ndërhyrjet që nuk janë në përputhje me aktet nënligjore dhe rregullat e vendosura nga AMF, me qëllim shmangien e një koordinimi të mundshëm të sjelljes midis ndërmarrjeve konkurrenente.
- d. Ndërmarrja “Star Broker” SHA të ushtrojë aktivitet në tregun e sigurimit të detyrueshëm motorik për përgjegjësinë ndaj palëve të treta, në mbrojtje të interesave të konsumatorit, sipas përcaktimeve të Ligjit Nr. 52/2014 “Për veprimtarinë e sigurimit dhe risigurimit”, si dhe duke zbatuar rregullat e miratuara nga AMF.
- e. Monitorimin e tregut të sigurimit të detyrueshëm motorik për përgjegjësinë ndaj palëve të treta nga Autoriteti i Konkurrencës për një periudhë 6 (gjashtë) mujore.

I. Zbatimi i rekomandimeve nga AMF

2. Autoriteti i Konkurrencës ka kryer monitorimin e zbatimit të rekomandimeve të dhëna me Vendimin Nr. 561, datë 15.10.2018 “Për disa rekomandime dhe mbylljen e hetimit paraprak në tregun e sigurimit të detyrueshëm motorik për përgjegjësinë ndaj palëve të treta për produktin TPL e brendshme”.
3. AK, për realizimin e këtij monitorimi ka kryer korrespondencën me AMF si më poshtë vijon:
 - Me shkresën Nr. 363/9 prot., datë 18.10.2018, AMF i është njoftuar VKK Nr. 561, datë 15.10.2018;
 - AMF, me shkresën e saj Nr. 3602/2 prot., datë 14.11.2018 “Mbi zbatimin e Vendimit të Komisionit të Konkurrencës Nr. 561, datë 15.10.2018” na ka informuar për zbatimin e këtij vendimi;
 - AK, me shkresën Nr. 363/12 prot., datë 06.05.2019 “Kërkesë për informacion” ka kërkuar zbatimin e VKK Nr. 561, datë 15.10.2018;
 - AMF, me shkresën e saj Nr. 3602/4 prot., datë 06.05.2019 dhe shkresën e Nr. 3602/5 prot., datë 08.05.2019 na informon në lidhje me zbatimin e rekomandimeve të Autoritetit të Konkurrencës si më poshtë vijon:
 - i. *Pika “a” e VKK Nr. 561, datë 15.10.2018: Të miratojë primin e riskut për çdo kompani sigurimi mbështetur në raportin e përgatitur nga aktuari i kompanisë, duke mos miratuar dhe orientuar një prim risku të njëjtë për të gjithë tregun e TPL.*

AMF, me Vendimet Nr. 54, datë 27.03.2019 “Albsig”; Nr. 55, datë 27.03.2019 “Ansig”; Nr. 56, datë 27.03.2019 “Atlantik”; Nr. 57, datë 27.03.2019 “Eurosig”; Nr. 58, datë 27.03.2019 “Insig”; Nr. 59, datë 27.03.2019 “Intersig VIG”; Nr. 60, datë 27.03.2019 “Sigal Uniqa Group Austria”; Nr. 61, datë 27.03.2019 “Sigma Interlbanian Vienna Insurance Group”, “Për miratimin e tabelës së primit për përllogaritjen e provigjoneve teknike për sigurimin e detyrueshëm të përgjegjësive së pronarit të mjetit motorik për dëmet që u shkaktohen palëve të treta nga përdorimi i këtij mjete”, ka miratuar tabelat e primit të rrezikut për secilën shoqëri për produktin TPL.

Me Vendimin Nr. 62, datë 27.03.2019 “Për miratimin e tabelës së primit të rrezikut për përllogaritjen e nivelit të provigjoneve teknike për sigurimin e detyrueshëm të përgjegjësive së pronarit të mjetit motorik për dëmet që u shkaktohen palëve të treta nga përdorimi i këtij mjete”, për kontratat TPL të sigurimit; për kontratat kufitare të sigurimit; dhe për kontratat kartoni jeshil.

Për sa më sipër, pika “a” e dispozitivit të VKK Nr. 561, datë 15.10.2018 është zbatuar nga AMF duke miratuar prime rreziku individuale për çdo shoqëri.

- ii. *Pika “b”, “c”, “e”, “f” e VKK Nr. 561, datë 15.10.2018: Të verifikojë nëse tregtimi i TPL në sistemet e shitjeve të shoqërive të sigurimit është në përputhje me rregullat e sjelljes së tregut të miratuara nga AMF, me qëllim shmangien e pasojave të padëshiruara për konkurrencën në treg.*

AMF, me shkresën Nr. 3602/4, datë 06.05.2019 “Në lidhje me zbatimin e rekomandimeve të AK”, na informon se do të vazhdojë të kryejë inspektimet pranë shoqërive në përputhje me rregullat e përcaktuara në Rregulloren Nr. 23, datë 26.02.2018 “Për regjistrin elektronik online të shitjeve të kontratave të sigurimit të detyrueshëm motorik”, të ndryshuar.

AMF, në shkresën Nr. 3602/4, datë 06.05.2019 “Në lidhje me zbatimin e rekomandimeve të AK”, i referohet gjithashtu edhe shkresës Nr. 2375/2 prot., datë 31.08.2018 të sjellë pranë AK, me lëndë: “Dërgohet informacion...”, ku bashkangjitur është Informacion “Për verifikimin e sistemit të shitjeve në tregun e sigurimeve”.

Nga vlerësimi ligjor bërë shkresës me Nr. 2375/2 prot., datë 31.08.2018, rezulton se materiali “Informacion për Verifikimin e Sistemit” i realizuar përpara datës së miratimit të VKK Nr. 561, datë 15.10.2018, ka qënë në funksion të zbatimit të Rezolutës së Kuvendit “Për vlerësimin e veprimtarisë së AMF për vitin 2017”. Për pasojë, të gjitha gjetjet dhe propozimet kanë qënë objekt shqyrtimi nga Komisioni i Ekonomisë dhe Financave, pranë Kuvendit të Shqipërisë, Komisioni i cili vlerëson veprimtarinë vjetore të AMF.

Për sa më sipër vlerësojmë, se referenca nga ana e AMF tek shkresa me Nr. 2375/2 prot., datë 31.08.2018, të cilën ajo e evidenton në shkresën Nr. 3602/4, datë 06.05.2019 “Në lidhje me zbatimin e rekomandimeve të AK”, nuk ka lidhje me zbatimin e Vendimit të VKK Nr. 561, datë 15.10.2018, konkretisht me pikave “b”, “c”, “e”, “f” të dispozitivit të tij. Vendim, i cili nga pikëpamja kohore, ka hyrë në fuqi më datë 15.10.2018.

Për sa më sipër, rekomandimet e dhëna për pikat “b”, “c”, “e”, “f” të dispozitivit të Vendimit Nr. 561, datë 15.10.2018, nuk janë realizuar nga AMF.

- iii. *Pika “d” e VKK Nr. 561, datë 15.10.2018: Të marrë masa për të lejuar shfaqjen në sistemin e tregtimit që përdoren nga agjentët, vetëm të kompanisë së sigurimit për llogari të të cilit vepron.*

AMF, me shkresën Nr. 3602/4, datë 09.05.2019, na informon së ky rekomandim do të zbatohet gjatë inspektimeve ku do të përfshihen dhe pikat “c”, “e” dhe “f”.

- iv. *Pika “g” e VKK Nr. 561, datë 15.10.2018: Të parashtrijë përpara Autoritetit të Konkurrencës duke kërkuar fillimin e procedurave përkatëse ligjore për çdo rast për të cilin konstaton sjellje antikonkurruese nga ana e ndërmarrjeve që ushtrojnë veprimtari në tregun e sigurimit të detyrueshëm motorik për përgjegjësinë ndaj palëve të treta.*

AMF raporton se: në vijim të rregullores së ndryshuar, por edhe në kuadër të rekomandimeve ka realizuar gjatë muajve dhjetor 2018 – janar 2019 një seri inspektimesh të kombinuara në pikat e shitjeve të agjentëve për të verifikuar: dokumentacionin e nevojshëm të përdorur prej tyre, sistemet e teknologjisë së informacionit që përdorin për të lëshuar një policë të sigurimit të detyrueshëm motorik, inspektim tematik tek shoqëritë e brokerimit.

Nisur nga sensibiliteti publik dhe shqetësimet e shfaqura herë pas here dhe konstatimet që kanë dalë nga puna e përditshme, kanë dërguar disa shkresa përkatësisht: Nr. 1416/1, datë 27.04.2018 “Mbi një ankesë të depozituar në AMF”, Nr. 1725 prot., datë 14.05.2018 dhe Nr. 1725/2 prot., datë 22.05.2018 “Mbi inspektimin të ndërmjetësit në sigurime”, në pikën kufitare të Hanit të Hotit, si dhe Nr. 1789 prot., datë 18.05.2018 dhe Nr. 2143 prot., datë 18.06.2018 “Mbi inspektimin tek ndërmjetësit në sigurime” Bankat – Broker.

Për sa më sipër, nga vlerësimi i gjithë dokumentacionit të depozituar rast pas rasti në vitin 2018, AMF në asnjë rast nuk ka depozituar asnjë informacion i cili mund të shfaqë shenja të kufizimit, shtrembërimit apo pengimit të konkurrencës në lidhje me tregtimin e produktit TPL nga ana e ndërmarrjeve që ushtrojnë veprimtari në tregun e sigurimeve, subjekte veprimtaria e të cilave rregullohet nga ana e saj.

AMF, me shkresën Nr. 3602/4, datë 06.05.2019 “Në lidhje me zbatimin e rekomandimeve të AK” për Vendimin Nr. 561, datë 15.10.2018, u referohet shkresave të saj me:

- I. Nr. 1416/1, datë 27.04.2018 “Mbi një ankesë të depozituar në AMF”, bashkangjitur ankesa e qytetarit AM; Nr. 1725 prot., datë 14.05.2018 “Mbi inspektimin tek ndërmjetësit në sigurime”, dhe Nr. 1725/2 prot., datë 22.05.2018 “Përgjigje shkresës Tuaj, Nr. 269/3, datë 22.05.2018.

“Në lidhje me këto 3 (tre) shkresa, Komisioni i Konkurrencës, bazuar në vendimin Nr.499, datë 15.02.2018 “Për përjashtimin nga ndalimi të marrëveshjes së lidhur midis shoqërive të sigurimit, për kartonin jeshil”, përkatësisht pika 5 e dispozitivit të tij, e ka vendosur këtë përjashtim në procesin e monitorimit. Në vazhdimësi, Komisioni i Konkurrencës, është shprehur mbi zbatimin e kushteve dhe detyrimeve me Vendimin Nr.623, datë 23.05.2019 “Mbi monitorimin e zbatimit të Vendimit Nr. 499, datë 15.02.2018, të KK për kartonin jeshil”.

- II. Nr. 1789 prot., datë 18.05.2018 “ Mbi inspektimin për ndërmjetësit në sigurime”; Nr. 2143 prot., datë 18.06.2018 “Mbi inspektimin tek ndërmjetësit në sigurime” Bankat – Broker.

Në lidhje me këto 2 (dy) shkresa , Komisioni i Konkurrencës është shprehur me Vendimin Nr. 585, datë 24.01.2019 “Për mbylljen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e ndërmjetësimit në sigurime, nga bankat e nivelit të dytë, vendosjen e disa detyrimeve dhe rekomandimeve”.

- III. Në lidhje me TPL, të cilës i referohet gjithashtu shkresa Nr. 1725/2, datë 22.05.2018, Komisioni i Konkurrencës është shprehur me vendimin Nr. 561, datë 15.10.2018 “Për disa rekomandime dhe mbylljen e hetimit paraprak në tregun e sigurimit të detyrueshëm për përgjegjësinë ndaj palëve të treta për produktin TPL e brendshme”, ashtu siç është cituar edhe më sipër në këtë vendim.

Shkresat e paraqitura nga ana e AMF, ashtu siç citohet edhe në to, kanë të bëjnë me shkelje të ligjit nr.52/2014 “Për sigurimin dhe risigurimin”, si dhe të akteve nënligjore në zbatim të tij, të cilat janë objekt shqyrtimi dhe vendimmarrje nga autoriteti përkatës rregullator – AMF.

Neni 70 i ligjit nr.9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar kërkon nga çdo organ i administratës publike dhe ent rregullator detyrimin për bashkëpunim me AK për të siguruar një konkurrencë të lirë dhe efektive në treg.

Veprimtaria e AK është e pavarur nga ajo e çdo institucioni, apo enti tjetër rregullator. AK nuk ka detyrim ligjor që të bashkërendojë veprimet me një institucion, apo ent rregullator për të përmbushur misionin dhe qëllimin e tij të vendosur nga ligji, pasi AK vepron në çdo rast kur shikon shenja që pengojnë, kufizojnë ose shtrembërojnë konkurrencën në treg, duke filluar procedurat e tij hetimore, të parashikuara shprehimisht nga nenet 41-47.

Ligji i ka dhënë disrecionin AK, që të mbrojë dhe të rregullojë konkurrencën në të gjitha tregjet/sectorët, pavarësisht nëse fusha/sectori ka rregullatorin përkatës.

Rekomandimet e dhëna në pikën II, gërmat: “b”, “c”, “d”, “e”, “f”, “g” të dispozitivit të Vendimit Nr. 561, datë 15.10.2018, nuk janë realizuar nga AMF.

II. Zbatimi i rekomandimeve nga Shoqëritë e Sigurimit

1. Autoriteti i Konkurrencës me shkresën Nr. 222, datë 25.03.2019, ka kërkuar informacion nga ndërmarrjet që ushtrojnë aktivitetet në tregun e sigurimit të detyrueshëm motorik për përgjegjësinë ndaj palëve të treta për zbatimin e rekomandimeve të dhëna me Vendimin Nr. 561, datë 15.10.2018 “Për disa rekomandime dhe mbylljen e hetimit paraprak në tregun e sigurimit të detyrueshëm motorik për përgjegjësinë ndaj palëve të treta për produktin TPL e brendshme”.
2. AK, në përgjigje të shkresës Nr. 222, datë 25.03.2019, ka administruar shkresat nga ndërmarrjet: shkresa Nr. 844/1, datë 01.04.2019 e ndërmarrjes “Insig”; shkresa Nr. 2481, datë 01.04.2019 e ndërmarrjes “Eurosig”; shkresa Nr. 1257, datë 02.04.2019 e ndërmarrjes “Sigal”; shkresa Nr. 266/1, datë 02.04.2019 e ndërmarrjes “Atlantik”; shkresa Nr. 622, datë 04.04.2019 e ndërmarrjes “Intersig”; shkresa Nr. 680, datë 04.04.2019 e ndërmarrjes “Sigma”; shkresa Nr. 514/1, datë 05.04.2019 e ndërmarrjes “Albsig”; shkresa Nr. 520, datë 05.04.2019 të shoqërisë “Ansig”.
3. Nga vlerësimi i informacionit rezultoi se: ndërmarrjet e sigurimeve kanë informuar autoritetin se kanë zbatuar rekomandimet e dhëna sipas pikës 3 “a”, “b”, “c”, “d” të dispozitivit të Vendimit të Komisionit të Konkurrencës Nr. 561, datë 15.10.2018.
4. Për sa më sipër, duke qenë se AMF, si organi rregullator i tregut të sigurimeve nuk ka përmbushur rekomandimet e dhëna në VKK nr.561, datë 15.10.2018, pika 2, gërmat: b”, “c”, “d”, “e”, “f”, “g” të dispozitivit të tij, rekomandime të cilat u drejtohen në mënyrë të drejtpërdrejtë edhe ndërmarrjeve që operojnë në tregun e sigurimit të detyrueshëm motorik për përgjegjësinë ndaj palëve të treta për produktin TPL e brendshme, përkatësisht pika 3 e këtij vendimi, gërmat: a”, b”, c”, d”, konsiderohen si të pa përmbushura.

III. Zbatimi i rekomandimeve nga ndërmarrja “Star Broker” SHA

5. Zbatimi i pikës 4 të Vendimit të Komisionit të Konkurrencës Nr. 561, datë 15.10.2018 janë kompetencë e AMF në bazë të ligjit Nr. 52/2014, neni 193 pika 2 “AMF licencon dhe mbikëqyr veprimtarinë e ndërmjetësve në sigurime dhe risigurime. Dispozitat e këtij ligji për mbikëqyrjen e shoqërive të sigurimit zbatohen rast pas rasti edhe për mbikëqyrjen e ndërmjetësve në sigurime dhe risigurime”.
6. Duke patur parasysh se që nga muaji mars 2019 AMF ka miratuar primet e rrezikut të ndryshme për çdo shoqëri, nga ana e AK do të vazhdojë të mbajë nën monitorim aktivitetin e ndërmarrjes “Star Broker” SHA, i cili duke qenë se është ndërmjetës në tregtimin e produktit TPL, nuk e ka zbatuar pikën 4 të Vendimit të Komisionit të Konkurrencës Nr. 561, datë 15.10.2018, për shkak se edhe shoqëritë e sigurimit që lidhin kontrata ndërmjetësimi me të nuk kanë zbatuar rekomandimet e dhëna.
7. Autoriteti i Konkurrencës ka evidentuar, se në zbatim të nenit 70 të ligjit Nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” ai bashkëpunon me çdo organ të administratës publike, dhe ent rregullator për të siguruar një konkurrencë të lirë dhe efektive në treg, dhe nga ana tjetër çdo entitet publik është i detyruar në mënyrë individuale të zbatojë dispozitat e këtij ligji, për të siguruar edhe ai një konkurrencë të lirë dhe efektive, në fushën e rregullimit të tij. Përsa më sipër zbatimi i ligjit Nr. 52/2014 ka për qëllim mirëfunksionimin e tregut të sigurimeve dhe AMF është autoriteti përgjegjës për zbatimin e ligjit dhe mbikëqyrjen e këtij tregu. Rekomandimet e dhëna nga KK, me Vendimin Nr. 561, datë 15.10.2018, janë në funksion të përmirësimit të konkurrencës në tregun e sigurimeve dhe mbetet detyrë e AMF zbatimi i tyre me qëllim rivendosjen e konkurrencës së lirë dhe efektive në këtë treg.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, në mbështetje të nenit 24, nenit 26, nenit 28 dhe nenit 45 pika 1 dhe 2, të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, (i ndryshuar),

VENDOSI:

- I. T’i rekomandojë AMF zbatimin e vendimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 561, datë 15.10.2018, brenda një periudhë 6 mujore. Të raportojë pranë AK për përmbushjen e rekomandimeve.
- II. Monitorimin e sjelljes së shoqërive të sigurimit në tregun e TPL, pas përcaktimit të primeve të rrezikut nga AMF të ndryshme për çdo shoqëri sigurimi, duke raportuar pranë AK shitjet mujore për çdo shoqëri për një periudhë 1 vjeçare, duke filluar nga muaji mars 2019.

III. Monitorimin e sjelljes së shoqërive të brokerimit dhe shoqërisë “Star Broker” të licencuar nga AMF si ndërmjetës në sigurime duke raportuar pranë AK shitjet mujore për çdo shoqëri për një periudhë 1 vjeçare, duke filluar nga muaji mars 2019.

IV. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin e këtij vendimi të gjitha palëve të interesuara.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS